

Put prema stotoj obljetnici (5): ljudski rad i rad stvaranja i otkupljenja

Naš rad, osim što surađuje u božanskom planu stvaranja, može sudjelovati i u djelu otkupljenja; postaje sredstvo posvećenja i preobrazbe svijeta kada se provodi u Kristu, s ljubavlju i svećeničkom dušom.

23.07.2025.

Stvoreni na Božju sliku i priliku, muškarci i žene pozvani su slobodno

suradivati u Stvoriteljevom planu. Ta je sloboda, međutim, na početku bila iskušana i podlegla je ponosu i sebičnosti. I od tada, kroz povijest, nastavila je biti oštećena grijehom. Ono što grijeh dijeli, ponižava i ranjava treba pomiriti, uzdići i iscijeliti. Tajna čovječnosti Riječi, koja je u samom izvoru Božjeg stvaralačkog plana, u povijesti spasenja vidi se kao dar milosrđa i tajna smrti i uskrsnuća.

Ljudski rad sudjeluje u obje dimenzije Božjeg jedinog spasenjskog plana. Prethodni članak naglasio je našu slobodnu suradnju, kroz rad, u božanskom planu da vodimo stvorenje prema njegovom ispunjenju. Tužno iskustvo grijeha i rane nanesene našem ljudskom stanju pozivaju nas da sada razmotrimo drugu dimenziju: kako se rad može integrirati u Božji spasenjski plan kroz naše

sudjelovanje u otajstvu Kristove smrti i uskrsnuća.

Otkupljena i otkupljujuća aktivnost

Sin Božji, postavši čovjekom, otkupio je sve ljudske stvarnosti (usp. Lav I., Pismo Flavijanu, DZ 293). Želio je sudjelovati u iskustvu rada i običnog života, čineći ih ne samo načinom pomaganja Božjem stvaralačkom planu, već i sudjelovanja u djelu otkupljenja. Doista, budući da je to jedinstveni plan koji upućuje na obnovljeno stvaranje, muškarci i žene, sa svojom slobodom koju je Krist otkupio, vode stvorenje prema punini koja uključuje i pomirenje onoga što je podijeljeno, ponovno uređenje onoga što je raspršeno i iscjeljenje onoga što je ranjeno. Posljedice grijeha za ljudski rad nisu ograničene samo na trud i znoj (usp. Post 3,17-19); grijeh može iskriviti i samo značenje rada, pretvarajući ga

u instrument sebičnosti i ponosa, iskorištavanja i nasilja. Ali budući da je Krist preuzeo i otkupio ljudski rad, ovdje možemo govoriti i o *felix culpa*: sposobnost sudjelovanja u djelu spasenja daje ljudskom radu još veće dostojanstvo i vrijednost.

Konstitucija Drugog vatikanskog koncila *Gaudium et Spes* uči da ljudsku aktivnost, stalno ugroženu ponosom i neurednim samoljubljem, treba pročistiti i izliječiti Kristovim križem i uskrsnućem (usp. br. 37). Nakon toga slijedi duga i dubinska rasprava o tome kako se ljudska aktivnost uzdiže i usavršava kroz pashalno otajstvo. Iz primjera Isusova života shvaćamo da je ljubav, koja nas vodi prema svetosti, ujedno i temeljni zakon preobrazbe svijeta (usp. br. 38). Otkupljeni rad – rad u Kristu, prožet služenjem i ljubavlju – tako postaje sposoban obnoviti svijet i dovesti ga Bogu očišćenog i izliječenog. Koncil također naglašava

vrijednost malih stvari učinjenih iz ljubavi. Zakon ljubavi, koji jača bratstvo i preobražava ljudske odnose i rad, „ne treba tražiti samo u važnim događajima, već prije svega u običnom životu“ (Ibid.).

Propovijedanje svetog Josemarije o radu, čak i nekoliko godina prije Koncila, nudi istu perspektivu. Kristova ljubav i milost njegova pashalnog otajstva daju radu spasenjsku vrijednost, preobražavajući ga u Božje djelo. Ljubav je ta koja spašava, koja daje veličinu onome što se čini malim:

„Ljudski rad, bez obzira koliko ponizan ili beznačajan izgledao, pomaže oblikovati svijet na kršćanski način. Božanska dimenzija svijeta postaje vidljivija i naš ljudski rad tako se uključuje u čudesno djelo stvaranja i otkupljenja. Uzdiže se na red milosti. Posvećuje se i postaje

Božje djelo, operatio Dei, opus Dei“ (Razgovori, br. 10)

U tekstu objavljenom u Kovačnici osnivač Opusa Dei opisao je rad kao otkupljenu i otkupljujuću aktivnost: „Profesionalne djelatnosti (i vođenje domaćinstva je prvorazredno zanimanje) su svjedočanstvo ljudskog dostojanstva; prilika za razvoj osobnosti; veze jedinstva s drugima; izvori sredstava za život; način na koji se može pomoći napretku društva u kojem živimo i za napredak cjelokupnog čovječanstva...

- Ova se gledišta, za jednog kršćanina, još više produžuju i proširuju jer se rad – otkupljen od Krista i prihvaćen kao sredstvo otkupljenja – preobražava u način i put do svetosti, kroz određeno zaposlenje koje se može posvetiti i koje posvećuje. (Kovačnica, br. 702).

Božanski posao

Kada je govorio o misiji Opusa Dei i što podrazumijeva poziv na taj put u Crkvi, sveti Josemaría je predstavio ljudski rad kao božanski rad: aktivnost koja nije ograničena samo na prirodni red, već se može uzdići i na red milosti. Stoga je poziv na Opus Dei poziv na „pobožanstvenjivanje“ zemaljskih aktivnosti, na otvaranje božanskih putova na zemlji – na pretvaranje u zlato, poput kralja Mide, onoga što se čini manje plemenitim ili dragocjenim materijalom (usp. Prijatelji Božji, br. 308). Ali očito nismo mi ljudi ti koji pobožanstvenjujemo ono što je ljudsko. Sam Bog, svojom milošću, čini našu ljudsku aktivnost otkupiteljskom. I stoga je potrebno raditi *u Kristu*, kao Božja djeca, sudjelujući u misiji Utjelovljene Riječi u povijesti.

Kao što je sveti Josemaría rekao svojim duhovnim sinovima i kćerima: „Kad radite, ne obavljate

samo ljudski zadatak, jer je duh Opusa Dei taj da ga preobražavate u božanski rad. Božjom milošću dajete svom profesionalnom radu usred svijeta najdublje i najpotpunije značenje, usmjeravajući ga prema spasenju duša, povezujući ga s Kristovim otkupiteljskim poslanjem“ (Pismo 14, br. 20).

Važan dio temeljnog svjetla koje je sveti Josemaría primio (i koje je prenio onima koji su ga slijedili) bilo je uvjerenje da je velik broj muškaraca i žena, snagom svog krštenja, pozvan težiti svetosti bez napuštanja okruženja svog svakodnevnog života.

Njihova je misija uzdignuti svoje svakodnevne aktivnosti na red milosti: „Bog nas nije stvorio da ovdje na zemlji gradimo trajni Grad (usp. Heb 13,14), jer 'ovaj svijet je put u onaj, prebivalište bezbrižno.' Ipak, mi, djeca Božja, ne bismo smjeli

ostati podalje od zemaljskih nastojanja, jer nas je Bog ovdje postavio da ih posvetimo i učinimo plodnima našom blagoslovljenom vjerom, koja je jedina sposobna donijeti pravi mir i radost svim ljudima gdje god se nalazili.

Od 1928. neprestano propovijedam da hitno trebamo kristijanizirati društvo. Moramo prožeti sve razine čovječanstva nadnaravnim pogledom i svaki od nas mora se truditi uzdignuti svoje svakodnevne dužnosti, svoj posao ili profesiju na red nadnaravne milosti. Na taj će način sva ljudska zanimanja biti obasjana novom nadom koja nadilazi vrijeme i inherentnu prolaznost zemaljskih stvarnosti“ (Priatelji Božji, br. 210)

Pomirenje svijeta s Bogom

Stoga su rad i svjetovne aktivnosti kršćana namijenjene kao sredstva kojima se otkupljenje proteže na

cijeli svijet. I tako milost dopire do najskrivenijih aspekata ljudske aktivnosti, čak i u onim stvarima koje često smatramo tek „profanima“: „Pokristijanizirati cijeli svijet iznutra, pokazujući da je Krist otkupio cijelo čovječanstvo: to je misija kršćanina“ (Razgovori, br. 112)

„Krist se uzdigao na nebo, ali je svakoj ispravnoj ljudskoj stvarnosti dao specifičnu mogućnost otkupljenja“ (Susret s Kristom, br. 120)

“Samom činjenicom da su ljudi, kršćani imaju puno pravo živjeti u svijetu. Ako dopuste Kristu da živi i vlada u njihovom srcu, osjetit će - prilično primjetno - spasonosnu učinkovitost našeg Gospodina u svemu što čine. Nije važno koje je njihovo zanimanje, je li njihov društveni status 'visok' ili 'nizak'. Jer ono što nama izgleda kao važno postignuće može biti vrlo nisko u

Božjim očima; ...a ono što nazivamo niskim ili skromnim može kršćanskim rječnikom biti vrhunac svetosti i služenja“ (Susret s Kristom, br. 183).

Reći da naš rad sudjeluje u djelu otkupljenja jednako je tvrdnji da muškarci i žene koji rade surađuju, u Kristu, u spasenju svijeta. Kroz rad koji je dobro obavljen, izvršen u duhu služenja i iz ljubavi prema bližnjemu, svaka krštena osoba doprinosi iscjeljivanju rana grijeha, čineći društvo ljudskim i vraćajući stvorenju njegovu izvornu ljepotu. Ova se ideja više puta pojavljuje u spisima svetog Josemarije, gdje se glagoli „pomiriti“ i „preurediti“ često koriste kao sinonimi za glagol „otkupiti“, često u kontekstu uspostave Kristova Kraljevstva:

„Naš Gospodin nas poziva da mu se približimo, da budemo poput njega, kao nasljedovatelji Boga, kao njegova

ljubljena djeca (usp. Ef 5,1). Poziva nas da ponizno, ali žarko surađujemo u božanskoj svrsi popravljjanja onoga što je slomljeno, spašavanja onoga što je izgubljeno, vraćanja reda onome što je grešni čovjek poremetio, vođenja prema cilju onoga što je zalutalo, ponovnog uspostavljanja božanske ravnoteže svega stvorenja“ (Susret s Kristom, br. 65).

„Krist, Gospodin naš, bio je raspet; i s visine križa otkupio je svijet, time obnovivši mir između Boga i ljudi. Isus nas sve podsjeća: ‘A ja, kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi.’ Ako me stavite na vrh svih zemaljskih aktivnosti, on govori, ispunjavajući dužnost svakog trenutka, u onome što se čini važnim i onome što se čini nevažnim, sve ću privući k sebi. Moje kraljevstvo među vama bit će stvarnost!“ (Susret s Kristom br. 183).

Učenja osnivača Opusa Dei o otkupiteljskoj vrijednosti rada prirodno se uklapaju u dvije glavne teološke perspektive koje su Učiteljstvo Crkve i liturgija eksplicitno istaknuli: činjenicu da je kršćanski narod, po krštenju, svećenički narod; i da ljudski rad ima euharistijsku dimenziju.

Radeći sa svećeničkom dušom

Sudjelovanje kršćanskih vjernika u djelu otkupljenja ostvaruje se kroz njihovo opće svećeništvo, koje svi primaju u krštenju. U Novom zavjetu, i sveti Petar i Pavao govore o duhovnom bogoslužju koje vjernici prinose Bogu cijelim svojim životom (usp. 1 Pt 2,5; Rim 12,1). U drugom poglavlju Lumen Gentium, koncilski oci govorili su o Božjem narodu kao svećeničkom narodu, potvrđujući tako nauk o općem svećeništvu vjernika: „Kršteni, ponovnim rođenjem i pomazanjem Duha

Svetoga, posvećeni su kao duhovni dom i sveto svećenstvo, kako bi svim svojim djelima prinosili duhovne žrtve i naviještali moć Onoga koji ih je pozvao iz tame u svoje divno svjetlo“ (Lumen Gentium, br. 10).

Prilikom posvećenja oltara 1975. godine, sveti Josemaría je rekao da je svaki kršćanski vjernik, u određenom smislu, „Božji oltar“:

Kad god posvećujem oltar, pokušavam izvući osobne implikacije. Pogledajte što se radi s oltarom da bi se posvetio Bogu. Prvo, pomazan je. Vi i ja smo pomazani kad smo postali kršćani: na prsima i na leđima svetim uljem. Također smo pomazani na dan kada smo krizmani. Mi svećenici smo pomazali ruke. I nadam se da ćemo, ako Bog da, biti pomazani na dan kada primimo posljednje pomazanje, koje nas ne plaši. Kakva radost, iskusiti biti pomazan od dana rođenja do

dana smrti! Shvatiti da je netko Božji oltar, nešto Božje, mjesto gdje Bog vrši svoju žrtvu, vječnu žrtvu po redu Melkisedekovu” (AGP, P01 1975., str. 824; cit. u Andres Vázquez de Prada, Osnivač Opusa Dei, sv. III, str. 554).

Za svetog Josemaríju, posvećenje rada i opće svećeništvo vjernika dvije su nerazdvojne dimenzije iste stvarnosti. I često je poticao ljude da žive sa svećeničkom dušom, izraz koji je često povezivao s potrebom djelovanja s laičkim mentalitetom. Tako je naglašavao da vršenje općeg svećeništva nije ograničeno na niz vjerskih praksi, već se provodi posebno kroz predanost svjetovnim aktivnostima, koje su vlastite laicima po njihovom svjetovnom pozivu (usp. Pismo 25, br. 3; Pismo 10, br. 1; usp. također Kovačnica, br. 369; Razgovori, br. 117).

Kršćani vježbaju svoju svećeničku dušu ne samo molitvom, duhovnim praksama i apostolskim djelima, niti samo strpljivim prinošenjem svojih svakodnevnih teškoća. Za svetog Josemaríju, privilegirano okruženje za vršenje općeg svećeništva su vlastiti rad i obična zanimanja, ona koja ispunjavaju dan osobe koja živi usred svijeta. Učio je da je radni stol poput oltara, a dodao je da je čak i bračni krevet supružnika poput oltara, naglašavajući time da rad na koji se odnosio uključuje, u širem smislu, sav svakodnevni život i dužnosti vlastitog stanja. Za svakog kršćanina, rekao je, svakodnevni rad analogan je slavljenju svete mise: mise koja traje cijeli dan.

Moramo služiti Bogu „ne samo na oltaru, nego u cijelom svijetu, koji je za nas oltar. Sva ljudska djela čine se kao na oltaru, i svaki od vas, u jedinstvu kontemplativnih duša, što je vaš dan, na neki način služi 'svoju

misu', koja traje dvadeset četiri sata, u iščekivanju mise koja će uslijediti, a koja će trajati još dvadeset četiri sata, i tako dalje do kraja naših života“ (Bilješke iz meditacije, 19. ožujka 1968.).

Sve zemaljske aktivnosti u kojima vjernici prakticiraju kršćanske vrline (briga za obitelj, svjedočenje Krista u društvenom životu, odmor i razonoda življena na kršćanski način) sliježu se u toj „misi“ koju je opisao sveti Josemaría. Ipak, čini se da obavljanje svakodnevnog rada, bilo intelektualnog ili ručnog, ovdje zauzima privilegirano mjesto. Tijekom obiteljskog okupljanja u Latinskoj Americi, primijetio je da kirurg, kada oblači halju prije ulaska u operacijsku salu, može tu radnju vidjeti slično kao što svećenik oblači svoje ruho kada se priprema za slavlje euharistije. Slično tome, malo raspelo postavljeno na stol za učenje može nas podsjetiti da je sat učenja,

za modernog apostola, sat molitve. I tako intelektualni napor, kada je usmjeren na služenje drugima i općem dobru, postaje ugodan prinos Bogu (usp. Put, br. 277, 302, 335).

Euharistijska dimenzija rada

U propovijedi svetog Josemarije o posvećenju zemaljskih aktivnosti, poticaj na rad sa svećeničkom dušom povezan je s teološkom istinom duboke euharistijske dimenzije rada. Kršćanska tradicija kroz povijest implicitno izražava tu stvarnost kada govori o prinošenju rada, duboko ukorijenjenom običaju u životima mnogih kršćana. Rad je, u tom smislu, žrtva prinesena Bogu. Ali što točno ta žrtva uključuje? Je li to jednostavno uzdizanje Bogu truda i žrtve koju rad podrazumijeva, kao da je to oblik molitve?

U stvarnosti, euharistijska dimenzija rada nadilazi vanjske okolnosti, poput teškoća s kojima se suočava, te

unutarnje iskustvo žrtve i truda. Rad je euharistijski prinos jer preobražava materijalni svijet i posvećuje ga Bogu. Kao što se na misi kruh i vino preobražavaju u Tijelo i Krv Kristovu, tako i rad učinjen u Kristu donosi preobrazbu: preobrazbu svijeta, čineći ga više usklađenim s Božjim planovima. Raditi na kršćanski način znači dati ljudskim aktivnostima novi oblik, oblik Kristove ljubavi. Svojim radom kršćani mogu preobraziti i tako posvetiti ono što prolazi kroz njihove ruke (usp. Lumen Gentium, br. 34). Tako oni koji rade mogu donijeti istinu tamo gdje je laž, povjerenje tamo gdje je nepovjerenje, ljubav tamo gdje je neprijateljstvo, obilje tamo gdje je siromaštvo, jedinstvo tamo gdje je podjela i ozdravljenje tamo gdje je bolest, i tjelesna i duhovna.

Euharistijska dimenzija rada posebno se jasno vidi u liturgiji mise,

koju Crkva slavi vjerno slijedeći Isusove riječi i djela. Za razliku od Starog zavjeta, gdje su se na oltaru prinosili plodovi uzeti izravno sa zemlje ili životinje iz stada, kruh i vino se prikazuju na oltaru. To nisu proizvodi koje priroda daje gotove, već zahtijevaju intervenciju ljudskog rada za njihovu obradu. To je izraženo u obredu prinosa u molitvama Misala reformiranog nakon Drugog vatikanskog koncila, koji kruh i vino opisuje kao „plod zemlje i rad ljudskih ruku“ i „plod vinove loze i rad ljudskih ruku“.

Na zapanjujući način, ljudski rad je tako integriran u najviši čin otkupljenja, žrtvu Kalvarije, uprisutnjenu na nekrvan način u svakom euharistijskom slavlju. Rad liječnika i učitelja, informatičara i medicinske sestre, fizičkog radnika i kazališne glumice, umjetnika i inženjera, kuhara i poslovne žene, odvjetnika i političara, briga koju

otac i majka ulažu u obrazovanje svoje djece, kao i svi drugi bezbrojni oblici rada, skromni ili izvanredni, koji čine golemu raznolikost ispravnih ljudskih aktivnosti - svi imaju mjesto na tom oltaru. Svi se mogu prinijeti zajedno s radom koji je proizveo kruh i vino, sudjelujući tako u Kristovom otkupiteljskom otajstvu. Bilo kakav posao, čak najskriveniji, pa i najneznačajniji, prinesen Gospodinu, ima snagu života Božjega! (Kovačnica, 49)

U životu osnivača Opusa Dei postoji posebno značajan trenutak gdje je njegovo učenje o euharistijskoj dimenziji rada uhvaćeno u rječitoj slici. Referiramo se na slavlje svete mise na kampusu Sveučilišta Navarra u Pamploni, 8. listopada 1967.:

“Razmislite na trenutak o okruženju naše euharistije, našeg čina zahvaljivanja. Nalazimo se u

jedinstvenom hramu. Mogli bismo reći da je lađa sveučilišni kampus; oltarna slika, sveučilišna knjižnica. Ondje, strojevi za izgradnju novih zgrada; iznad nas, nebo Navarre. Sigurno to u vašim mislima potvrđuje, na opipljiv i nezaboravan način, činjenicu da je svakodnevni život pravo okruženje za vaše živote kao kršćana. Vaš svakodnevni kontakt s Bogom odvija se tamo gdje su vaši bližnji, vaše čežnje, vaš rad i vaše naklonosti. Tamo imate svoj svakodnevni susret s Kristom. „Usred najmaterijalnih stvari na zemlji moramo se posvetiti, služeći Bogu i cijelom čovječanstvu“ (Razgovori, br. 113)

Nakon ovog teološkog objašnjenja sudjelovanja ljudskog rada u djelu stvaranja i otkupljenja, u sljedećim člancima ćemo razmišljati o nekim drugim učenjima svetog Josemarije. Vidjet ćemo kako se ljudski rad, obične aktivnosti i poziv na Opus Dei

međusobno osvjetljavaju, ocrtavajući specifičan način sudjelovanja u poslanju Utjelovljene Riječi: kao Božja djeca u Sinu.

Ovu seriju koordinira profesor Giuseppe Tanzella-Nitti. Uključuje i druge suradnike, od kojih su neki profesori na Papinskom sveučilištu Svetog Križa (Rim).

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/put-prema-stotoj-
obljetnici-5-ljudski-rad-i-rad-stvaranja-i-
otkupljenja/](https://opusdei.org/hr-hr/article/put-prema-stotoj-obljetnici-5-ljudski-rad-i-rad-stvaranja-i-otkupljenja/) (21.03.2026.)